

Anotace

Moderujícím procesem zvládnání nároků socializující společnosti je schopnost autoregulace jedince. Výrazným vývojovým socializačním prvkem je přechod, tranzice z rodinného prostředí do mateřské školy, fungující v interakci různých změn. Teoretické základy našeho výzkumného projektu tvoří koncept resilience vycházející ze sociálně kognitivní teorie.

Probandy tvořila skupina 97 dětí předškolního věku, začínajících s docházkou do mateřské školy, přichozích z rodinného prostředí. Data byla shromažďována dvakrát, v září a v listopadu.

Výzkumná data plynou ze dvou zdrojů – pozorování a dotazník. Co se týče pozorování, byly předem stanoveny oblasti sledování. Frekvenci a kvalitu behaviorálních projevů dítěte v adaptačním období zaznamenával pedagog do pozorovacího archu, který byl vytvořen na základě studia literatury s tématem adaptace a empirie.

Resilientní faktory jsou operacionalizované iniciativou, seberegulací a kvalitou vztahů, měřené škálou DECA – P2 - Devereux Early Childhood Assessment for Preschoolers, volně přeloženo jako Devereuxská škála pro rané dětství. Pro účely výzkumu byla převzata a převedena do českého jazyka z originálu amerických výzkumníků LeBuffe a Naglieri (2012) ve spolupráci s Devereuxským centrem pro podporu resilience u dětí. Škála DECA-P2 se zaměřuje také na mapování negativních behaviorálních projevů dítěte ve vztahu k resilienci. Pro účely našeho výzkumu byla tato položka přeložena jako „nápadné chování“.

Zajímalo nás, jaké resilientní faktory vstupují do procesu adaptace a jak jej ovlivňují. Zjišťovali jsme dále, zda se liší hodnocení resilientních faktorů rodičem a pedagogem a zda dochází k jejich proměně v čase (září-listopad). Behaviorální projevy, z nichž usuzujeme na kvalitu adaptace, jsou operacionalizovány pozorováním ze strany pedagoga mateřské školy. Porovnávali jsme, zda se liší kvalita adaptace v průběhu času (září a listopad).

Bylo zjištěno, že resilientními faktory, které predikují schopnost dobře se adaptovat na nové podmínky, jsou iniciativa a seberegulace, hodnocené pedagogem v září. Je možné konstatovat, že rodiče a učitelé dochází v hodnocení většiny resilientních faktorů ke shodě. Názor rodičů a učitelů se liší v obou časech měření v hodnocení schopnosti adaptovat se na nové podmínky ve vztahu k nápadnému chování, jak je hodnotí DECA-P2.